השוחט את הבהמה. של חולין (ג) לעבודת כוכבים ח) אסורה בהנאה כדין זבחי מתים וזבחי מתים ילפינן (ע"ז דף כט:) שם שם מעגלה ערופה: **לזרוק דמה לעבודת כוכבים.** ולעבודת) השמיטה לא נעשית לשם עבודת כוכבים אלא בשעת שחיטה חישב לעבוד מ) הזריקה לשם עבודת כוכבים ולא זרק: **מחשבין מעבודה לעבודה.** מחשבה היא לענין זבחי מתים ליאסר בהנאה: **דילפינן.** עבודת כוכבים שהיא חוץ ממחשבת פיגול שהוא פנים: **מופרש.** לאכילה: **אין מחשבין מעבודה לעבודה.** ואינה אסורה אלא אם כן שחט לעבודת כוכבים שנשחיטתה עבד עבודת כוכבים או זרק י) לעבודת כוכבים: **פנים מפנים.** מחשבת שלא לשמו מפיגול: **הריני שוחט חוץ לזמנו.** ולא חישב על מנת לאכול ולא על מנת לזרוק או להקטיר אלא על השמיטה חישב יא) סתם חוץ לזמנה כשר דלאו מחשבה היא יב) דאין זמן אלא באכילת אדם (ד) ומזבח יג) (דזהו) פיגול: **שכן כרת.** האוכל פיגול אפי' לאלתר חייב כרת הואיל וחמור מהניא ביה מעבודה לעבודה: **הריני שוחטו חוץ למקומו.** שלא חישב לא על אכילה ולא על זריקה אלא (ה) אמר הריני שוחט חוץ למקומו כשר דהא חזינן דבמקומו הוא שוחטו ועוד דבאכילת אדם או מזבח תלה רחמנא לחוץ למקומו וחוץ לזמנו דכתיב ואם האכל יאכל וגו' וילפינן חוץ למקומו וחוץ לזמנו מהאי קרא לקמן ט) (דף יג.): **על מנת לזרוק דמו חוץ למקומו** (ו) **כו' פסול.** (בפרק שני) יד) והשתא ליכא למפרך שכן כרת שאין חייבין כרת על אכילתן כדתניא לקמן [בפרק שני] (דף כח.): **שחט לשם פלוני כשר.** דאין שינוי בעלים חל על השמיטה דלא שייך שם בעלים אלא על הכפרה והיינו דאמרן לעיל (דף ז.) דשינוי בעלים אינו בד' עבודות: **לא תאמר בזריקה.** מחשבין מו) שלא לשמו דרבינן ליה (ז) לעיל בכולהו מז) עבודות: **משחיטה וקבלה.** ומה שחיטה שכשרה בזר פסולה בשלא לשמה זריקה לא כל שכן כי יז) פרכת מה לשחיטה שכן פוסלת שלא לשם אוכלין בפסח קבלה תוכיח: **דאין מחשבין מעבודה לעבודה.** אלא בשעת זריקה גופה בעי מחשב: **ודלמא.** להכי כתביה לאשמועינן רבותא דמחשבין מעבודה לעבודה [שלא] יח) בשעת זריקה גופה בעי מחשב דאפי' לא חישב על הזריקה בשעתה אלא בשעת שחיטה הוא מחשבה: **אם כן.** דמחשבין אתא לאשמועינן לשתוק קרא מיניה ותיתי דמחשבין מקל וחומר דרב אשי כדאמרן ומה אם במקום שאם אמר הריני שוחט לשם פלוני כו': **ואידך.** רבי יוחנן פריך הכי דלא נפקא לן זריקה מקל וחומר דקבלה ושחיטה: **מה להנך כו'.** הלכך לאו קרא יתירא הוא דיליף מיניה דאין מחשבין: **השתא מיהא בשלמים קיימינן.** דבשלמים כתיבא מחשבה שלא לשמו יט) הלכך מצי למילף זריקה משחיטה וקבלה וליכא למיפרך לפון דשלמים לא בעי לפון וליתנהו פגימות: **שכן דמה למעלה.** מחוט הסיקרא דתנן במס' מדות (פ"ג מ"ח) חוט הסיקרא חוצרת כ) בחמצע להבדיל בין דמים עליונים לדמים התחתונים וליף לקמן (דף נג.) מן והיתה הרשת על חלי המזבח התורה נתנה מחילה להבדיל וחטאת בהמה נעשית למעלה דכתיב בה (ויקרא ד) על קרנות וכן עולת העוף כדלקמן (דף סד:) ושאר זבחים שלא פירש בהן נעשין למטה דכתיב בהו מזבח ולא כתיב בהו קרנות וכוליה מזבח ליכא למימר דהוה כא) מקומן שהרי תורה נתנה מחילה:

ותימה דלקמן (דף יג.) דפריך וקבלה מי פסלה כו' ומשני כאן במחשבת שלא לשמן כאן במחשבת פיגול אמאי לא משני אידי ואידי במחשבת שלא לשמן וקבלה לא כב) עשה בה מחשבה כמעשה כגון בשחטו על מנת לקבל שלא לשמן ובזריקה (לא) עשה בה מחשבה כמעשה ונראה לי דלקמן מיירי שחישב בעבודה עצמה אם קבל [לגמור הקבלה] שלא לשמן פסול ואם קבל [לגמור] חוץ לזמנו כשר ואם זרק לגמור הזריקה חוץ לזמנו פסול וכן מקטיר לגמור ההקטרה למחר דהוה פסול אי לאו דמעטיה קרא לקמן משום דאין מעכבת כפרה אבל ליכא לפרושי לקמן מחשבת פיגול דלא פסלה בקבלה כגון שחטו על מנת לקבל דמן חוץ לזמנו דשלא לשמן נמי לא פסלה דמעבודה לעבודה ילפינן מפיגול (ומאי) כג) במקבל על מנת לזרוק חוץ לזמנו הוה פיגול אלא כדפרשינן בחישב בעבודה עצמה. ברו"ך י) ובלאו הכי תימה דהוי מלי למימר קבלה לא עשה בה מחשבה כמעשה לענין שינוי בעלים:

ריש לקיש אמר מותרת. מודה ר"ל דחייב מיתה כדלמרינן בפרק אלבע מיתות (סנהדרין סא.) מידי דהוה אמשתחוה להר ההר מותר ועובדו בסייף ושמיטת מומר לא חשיב כדפי' בפ"ק דחולין (דף יד.) גבי שוחט בשבת ואין לתמוה והיאך נהרג דילמא מימלך ולא זריק לעבודת כוכבים כדאמר בפרק ד' מיתות (סנהדרין סא.) דניסת כד) שאמר אלך אעבוד פטור דמימלך ולא עביד דהכא ודאי לא מימלך כיון דעבד מעשה ששחט על מנת לזרוק ועוד הכא אפילו ידוע ודאי שלא יזרוק חשיב עובד עבודת כוכבים בשחיטה

[זו] כששחט ע"מ לזרוק:

מקום שאם אמר הריני שוחט שלא לשמן כו'. ואי"ת שוחט שלא לשם אוכלין בפסח יוכיח דשוחט שלא לשם אוכלין י) פסול ושוחט ע"מ לזרוק שלא לשם אוכלין יא) כשר ויש לומר דלא דמי התם כה) לזורק עצמו שלא לשם אוכלין יב) כשר: **לא תאמר בזריקה ותיתי בק"ו משחיטה וקבלה.** תימה אמאי לא תאמר בזריקה ותיתי מבינייא עליה בחומ' יג) אי"ת אמאי אין מחשבת אוכלין בפסח בזריקה ותיתי בק"ו משחיטה שכשירה בזר כיון דלא פרכינן מנפון וחטאות הפנימיות ומיהו דילמא כה) [תכוסן] מיעוטא הוא ואע"ג דשלא כמו) למנויין דהיינו שינוי בעלים כתיב נמי [תכוסן] ל) ולא ממעטי זריקה לא דמי (עיין פסחים דף סא.): **והדר ביה רבה** לא) **לגבי** דרב נחמן מקל וחומר דרב אשי. [היינו לב) לרבנן דאליבא דר' שמעון ליכא קל וחומר דאיכא למיפרך מה לשינוי בעלים שכן נוהג במנחות תאמר בשינוי קודש שאינו נוהג במנחות לרבי שמעון (מנחות דף ב:):

ומיהו דאין מחשבין מעבודה לעבודה ולא אמר אמר ר' יוחנן אמר א) אסורה מחשבין מעבודה לעבודה ב) וילפינן חוץ מפנים ריש לקיש אמר מותרת אין מחשבין מעבודה לעבודה ולא ילפינן חוץ מפנים ואי א) אשמעינן בהא בהא אמר ריש לקיש ב) אבל פנים ג) מפנים אימא מודי ליה לרבי יוחנן ואי אשמעינן הא בהא קאמר רבי יוחנן אבל בההיא אימא מודי ליה לריש לקיש צריכי כי אתא רב דימי אמר מתיב רב ירמיה לסיועיה לרבי יוחנן ורבי אילא לסיועיה לריש לקיש רב ירמיה לסיועיה לרבי יוחנן ומה במקום שאם אמר הריני שוחט חוץ לזמנו שהוא כשר שחטו על מנת לזרוק דמו חוץ לזמנו פסול מקום שאם אמר הריני שוחט שלא לשמו שהוא פסול [שחטו ע"מ] לזרוק דמו שלא לשמו אינו דין שיהא פסול מתקיף לה רב אשי מה לחוץ למקומו שכן נוהג בכל הזבחים תאמר בשלא לשמו שאינו נוהג אלא בפסח וחטאת אלא אמר רב אשי הכי קאמר ומה במקום שאם אמר הריני שוחט לשם פלוני שהוא כשר לזרוק דמו ג) (שלא לשמו) לשם פלוני פסול מקום שאם אמר הריני שוחט שלא (ד) לשמן שהוא פסול [שחטו ע"מ] לזרוק דמן שלא לשמן אינו דין שיהא פסול רבי אילא לסיועיה לריש לקיש לא תאמר בזריקה ותיתי מק"ו מבינייא משחיטה וקבלה למאי הלכתא כתב רחמנא לומר דאין מחשבין מעבודה לעבודה מתקיף לה רב פפא ודלמא דמחשבין מעבודה לעבודה אם כן לשתוק קרא מיניה ותיתי מקל וחומר דרב אשי ואידך ה) פריך הכי מה להנך שכן טעונות צפון וישנן בחטאות הפנימיות ואידך השתא מיהא בשלמים קיימין ה) איתמר שחטה לשמה לזרוק דמה שלא לשמה רב נחמן אמר פסולה רבה ו) אמר כשרה והדר ביה רבה לגבי רב נחמן מק"ו דרב אשי: רבי אליעזר אומר אף (את) האשם: תניא ז) אמר ר' אליעזר ג חטאת באה על חטא ואשם בא על חטא מה חטאת שלא לשמה פסולה אף אשם שלא לשמו פסול אמר לו רבי יהושע לא אם אמרת בחטאת שכן דמה למעלה ז) אמר לו רבי אליעזר פסח יוכיח שדמו למטה ושחטו שלא לשמו פסול אמר לו רבי יהושע מה לפסח שכן זמנו קבוע אמר לו רבי אליעזר חטאת תוכיח אמר לו רבי יהושע

ו) ע"ז לד: סנהדרין ס: חולין לט. ירושל' גיטין פ"ד ה"ד, ג) [עי' תוס' ב"ק כה. ד"ה אמי לא], ג) רש"ק, ד) [מוספתא ריש פ"א], ת"כ צו פרש' ד' הל' ו-ח, ה) לקמן דף כח. והציון יג. אינו בדקדוק., ו) עי' ל"ק. וע"ע בש"מ לקמן יג: ד"ה לא קשיא, שמתרץ., ז) פסחים סא., ח) שם:, ט) שם, י) לקמן קז.

שינויי נוסחאות

א) וצריכי דאי כל"ל (*ש"מ): ב) בכ"ל וכ"ל ב' נוסף דחוץ מפנים לא ילפינן: ג) בס"י כתוב אבל חוץ מפנים אימא וכו' (ש"מ ונוש"ב): ד) ואידך פריך וכו' עד בשלמים קיימין. ליתא בכ"ל, וכ"מ מהתוס' ד"ה לא תאמר דלא גרסי קטע זה בגמ' ומעצמם הקשו ותירלו כן. וע"ע להלן אות כו: ה) קיימינן (*ש"מ): ו) ר"ל רבא. וכן להלן בסמוך (ש"מ). ועי' מרומי שדה: ז) בכ"ל נוסף תאמר באשם שדמו למטה: ח) לעבודת כוכבים, ליתא בכתה"י וד"ו, ומיבא חולין הס"ד. ולאלה סלד הדיבורים בהג' הב"ש, וכ"כ בכי"פ, ולפ"ז מש"כ רש"י כדין זבחי מתים קאי על השוחט ע"מ לזרוק ולא על שחיטה על השמיטה עצמה. [לפנינו נוסף לעבודת כוכבים ע"פ בה"ז]: ט) ר"ל לעשות (ש"מ וגליון): י) זרק דמה (ש"מ): יא) ר"ל חישב שתהא חוץ (כתה"י וד"ו): יב) ר"ל היא שאין מחשבין אלא (כי"י). ר"ל שאין זמן פוסל אלא (כי"פ). ס"ל היא משום שלא עשה כלום דהא בזמנו שחט (גליון, ש"מ). וגי' ר"ק היא שאין מחשבת הזמן פוסלת אלא כו': יג) מיבא ומזבח הס"ד, ואח"כ דיבור בפ"ע ול"ל פסול, פיגול (*ש"מ וה"כ). [בד"ו פיגול בלבד, ולכן מתקוה הב"ש והל"ק. אך בדפפד"מ הוסיפו מיבא דההן]: יד) בכה"י ובד"ו בפרק שני, ובסוה"ד ליתא. וכ"כ בל"ק, וסם כדאמרי' בפ"ב, וכתב שבד"ח עד' ר"ל ושיבוש הוא, וכו' לפ"ז שמוצת רש"י לגיון המקולו לגוף הפסול דחוץ למקומו ולגיון כמתני' דפ"ב (כט ב): טו) ל"ל מחשבת (כתה"י). ר"ל מחשבה (ד"ו: טו) ר"ל בכולהו (כי"י). ובס"מ לבולהו: יז) רבי (*ש"מ): יח) מיבא שלא בשעת זרוק' מחשב. ממקק (ש"מ): יט) בס"מ נוסף דכתיב הזורק את דם השלמים שתהא זריקה לשם שלמים: כ) חוגרו (כתה"י): כא) ל"ל דהוי (*ש"מ): כב) ל"ל דלא (ש"מ וד"ו): כג) מיבא ואי במקבל ע"מ לזרוק חוץ לזמנו הוי פיגול. ר"ל לממוק. ולו גרסי' ליה ל"ל קודם אבל ליכא לפרושי וכו', וכוונתם לפרש דהא דתני בברייתא מנין לרבות שמיטה וקבלה, היינו במקבל ע"מ לזרוק לאמר דהוי פיגול (ח"ג): כד) ר"ל דמסית (ש"מ): כה) דשאני התם (ש"מ): כו) לפי הנוסח שלפנינו [שהוא ע"פ בה"ז] משמע דהמוס' ל"ג ואידך פריך וכו' בשלמים קיימין. ולכן הקשו ותילולו כן מעצמם, וכמ"ש לעיל אות ד. וכן כס' מ"ד הוקשה לו איכות לשונם והעלה שאולי ל"ג קטע זה בגמ'. ואמנם בד"ו הנוסח תימה אמאי לא פריך [ונכ"מ מגיה מאן דלא פריך. ס"ל מאי דס"ד השתא דלא פריך] שכן וכו' הפנימיות משום דבשלמים קיימא [בש"מ קיימינן] מאי צריך וכו'. וא"כ לפי הנוסח המקורי בד"ו אין לפי' שהנוס' ל"ג קטע הנ"ל, ואדרבה לפי הגהת הש"מ ולאי דגרסי ליה. ועי' במגא"ט שכתב שבתוס הגיהו וכ"ת, וא"ל כבד"ו. וע"ע בשפ"ת שפי' אמאי הוצרכו התוס' להקדמה זו בכדי להקשות: כז) קיימינן (ש"מ): כח) בד"ו דילמא תנא מיעוטא. ועי' פ"מ שמיבא גי' זו ומ"ש עליו בס' טה"ק. הנוסח תכוסן ע"פ הש"מ ועוד. ר"ל דילמא זאת מיעוטא (גליון ע"פ בה"ז ועי"י*ש): כט) דגבי שלא כל"ל (ש"מ): ל) בד"ו ליתא מיבה זו וכש"מ הוסיפה. ועי' פ"מ שמיבא נוסח ד"ו. ר"ל במכסת (צ"ק). ר"ל בעלים דכתיב במכסת נפשות קאי נמי תכוסן לא ממעטי דלא דמי [לא] ר"ל הגיהו דלא דמי: לא) ר"ל רבא (ש"מ): לב) ר"ל דרב אשי לרבא אליבא דר"ש ליכא כו' (ש"מ כ"י וס"כ). וכן בכה"ז ול"ק, אך אם לרבה, ופי' דר"ל לרבה דמתרץ הכס בפ"ק דמנחות דבדי ר"ש דלא סתרי אהדדי דבפ"ק ס"ל דעדו וכש"כ ס"ל דלא עדו לא ליכא למיפרך מה לש"ב וכו': לג) כוותם לדברי התוס' בד"ה ואין לתמוה וכו' (גליון):

הגהות הב"ח

(א) נמ' שכן כלה. נ"ב עיין פרק כילד הרגל דף כה בתד"ה אמי לא: (ב) שם שלא לשמו שהוא פסול לזרוק דמו שלא לשמו אינו דין: (ג) רש"י ד"ה השוחט את הבהמה של חולין לזרוק דמה לעבודת כוכבים ועבודת השמיטה וכו' ולא זרק הס"ד ואח"כ מ"ה אסורה בהנאה וכו' ערופה הס"ד ואח"כ מ"ה מחשבין: (ד) ד"ה הריני וכו' ומזבח הס"ד ומיבא פיגול נמקק: (ה) ד"ה הריני שוחטו חוץ למקומו וכו' אלא כך אמר וכו' ומחמת חוצ' למקומו: (ו) ד"ה על מנת וכו' למקומו פסול כל"ל ומיבא כו' נמקק: (ז) ד"ה לא תאמר וכו' לעיל. נ"ב דף ד ע"א וע"ש:

מוסף רש"י

השוחט את הבהמה ע"מ לזרוק דמה לעכו"ם. דאי שחטה לשם עכו"ם שהי' בדעתו לעובדה בשחיטה זו דבכי הכל אסורה בהנאה ומי מתים הוא, אלא בשלא הי' מכוון לחיות שחיטה זו עבודה לעבודת כוכבים אלא שחטה לעצמו ע"מ שיעבוד העבודת כוכבים בזריקה דמה לו בהקטר אלבים (חולין לט.). תקרובת עכו"ם מיקרי זבחי מתים כדכתיב ויאכלו זבחי מתים מה מת אסור בהנאה אף תקרובת עכו"ם אסורה בהנאה, ומת גופיה מנלן דאסור בהנאה אתיא שם שם, מאמר כאן ותמת שם מריט ומאמר להלן גבי עגלה ערופה ונרפו שם את העגלה, מה עגלה ערופה אסורה בהנאה כדאמר שם שהא קבורתה אף מת אסור בהנאה ומה מת אסור בהנאה ומעמא בחטא אף תקרובת עבודת כוכבים נמי (שם) מחשבין מעבודה לעבודה. כלומר דמחשבה שהוא מחשב בשעת עבודה זו על עבודה אחרת מחשבה היא להתמיד עליה (סנהדרין ס:) וילפינן חוץ מפנים. איסור עבודת כוכבים ממחשבת פיגול אל פנים, שהשוחט על מנת לזרוק דם לאחר או להקטיר אימורין לאחר זהו עיקר פיגול (חולין לט.). ולא ילפינן חוץ מפנים. דפנים הוא דאמר דאמצע השוחט על מנת לזרוק את הדם פיגול ואע"ג דלא זרק דהוי מחשב מעבודה לעבודה זו על מחשבה היא לפנים מפנים. דאי לא מחשב לא הוי פיגול ואע"ג דלא זרק דהוי מחשב מעבודה לעבודה אחרת מחשבה היא להתמיד עליה (סנהדרין ס:) וילפינן חוץ מפנים. איסור עבודת כוכבים ממחשבת פיגול אל פנים, שהשוחט על מנת לזרוק דם לאחר או להקטיר אימורין לאחר זהו עיקר פיגול (חולין לט.). ולא ילפינן חוץ מפנים. דפנים הוא דאמר דאמצע השוחט על מנת לזרוק את הדם פיגול ואע"ג דלא זרק דהוי מחשב מעבודה לעבודה אחרת מחשבה היא לפנים מפנים. דאי לא מחשב לא הוי